

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning

Enheten för digital infrastruktur och säkerhet

Lantbrukarnas Riksförbunds remissyttrande över betänkande av postfinansieringsutredningen SOU 2023:4

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på betänkande av postfinansieringsutredningen SOU 2023:4 (Posttjänst för hela slanten – finansieringsmodeller för framtidens samhällsomfattande posttjänst) och lämnar nedanstående yttrande.

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagarorganisation för människor och företag inom de gröna näringarna, det vill säga företag med sin bas i jord och skog. LRFs 128 000 medlemmar driver tillsammans nästan 65 000 företag. Det gröna näringslivet står för lite mer än 4 procent av Sveriges BNP. Våra medlemmar är verksamma i hela landet.

LRFs synpunkter

Hantering av brev och paket har mycket stor betydelse för möjligheterna att bo, verka och driva konkurrenskraftiga företag på landsbygden. Den samhällsomfattande posttjänsten är alltså central. Många försändelser är av brådskande karaktär och av vikt för att upprätthålla produktionen av livsmedel i Sverige.

LRF har gjort flera inspel till utredningen gällande de gröna näringarnas behov. I korthet handlar de om vikten av att värna **lantbrevbäraren** då dessa fyller en viktig funktion för alla företag som har långt till närmaste ombud; att beakta det faktum att lantbruksföretag många gånger har sämre **uppkoppling** än andra företag samt att även **mobiltäckningen** på landsbygden är sämre än i tätorter; att beakta vikten av snabba och säkra leveranser för att kunna ställa rätt **diagnos på ett sjukt djur**, testa förekomsten av trikiner i **vildsvinskött**, få tillgång till **semin** för att kunna bedriva produktion och **avel**, att ta emot kritiska **reservdelar** samt att få **jord-, foder- och täckprover analyserade** innan det biologiska materialet har förändrats.

Inspelen har emellertid inte beaktats i tillräcklig utsträckning i utredningens slutgiltiga förslag.

Förslaget om en ytterligare förlängd befordringstid för förstaklassbrev, från två till tre dagar, samt en ny definitionen av brev så att denna endast omfattar ren text – och inte längre ger möjlighet att skicka andra typer av små försändelser som ”brev” – riskerar att få allvarliga konsekvenser för landsbygdsföretagandet. LRF efterfrågar därför en

Postadress

Lantbrukarnas Riksförbund
105 33 Stockholm

Besöksadress

Franzéngatan 1B
Stockholm

Telefon

010-184 40 00

E-post

info@lrf.se

Hemsida

www.lrf.se

tydligare samhällsekonomisk konsekvensanalys som ser till effekterna för boende och företagare på landsbygden.

Att nedanstående aspekter beaktas är av särskilt stor vikt för möjligheten att leva och verka på landsbygden, men också för samhället i stort.

Beakta beredskapsperspektivet

Utredningen bedömer att en dags längre befordringstid medför stora möjligheter till besparingar jämfört med att behålla dagens krav på tvådagarsbefordran, bland annat därför att Postnords riksflyg kan tas bort.

Även om upplägget inte medför att *alla* brev som postas för tredagarsbefordran kommer att komma fram efter tre dagar – hälften av breven lär delas ut inom två dagar och hälften inom tre – är det sannolikt att de områden som har sämst åtkomst kommer att vara dem som får utdelning mest sällan. Det innebär i praktiken *ytterligare* en betydande nedmontering av den infrastruktur som utgör en grund för landets företagande, framför allt för företagandet på landsbygden. Även den nya definitionen av brev, där små försändelser som utgörs av annat än ren text inte längre ska omfattas, medför problem. Det handlar inte minst om möjligheten att snabbt få i väg prover från djur till laboratorium för analys. **Utredningens förslag riskerar därmed att slå särskilt hårt mot de branscher som en ökad försörjningstrygghet är beroende av**, det vill säga produktionen av livsmedel och förnybar energi. Utöver att bidra till Sveriges självförsörjning och att minska landets sårbarhet står dessa branscher för en betydande del av landets sysselsättning och BNP. Att enbart se till de besparingar som förslaget skulle medföra är därför inte tillräckligt och LRF efterfrågar en bredare konsekvensanalys av de effekter som en tredagarsbefordran skulle ha för landets beredskap.

De gröna näringarna har behov som kräver särskilt hög servicenivå på posttjänsterna. LRF bedömer att dessa bör vara föremål för statlig subventionering eftersom de är av vikt för livsmedelsförsörjningen, livsmedelssäkerheten, djurhälsa och smittskydd, samt för landsbygdsföretagande generellt.

Beakta landsbygdsföretagandet

LRFs medlemmar rapporterar om att postservicen redan idag medför svårigheter att bedriva näringsverksamhet på landsbygden. Det handlar bland annat om att det tar **lång tid** att få försändelser och att **paketservicen försvårats**. Men de noterar också att det på daglig basis passerar ett flertal olika postbud förbi deras fastigheter. En **samordning mellan olika aktörer** vore således önskvärd, och skulle bidra till att minska antalet transporter och koldioxidutsläpp. För företagarna är det angeläget att kunna lita på **att försändelser kommer fram snabbt och i tid**, och kostnaderna för tjänsterna behöver givetvis vara rimliga.

Om endast försändelser med text ska kunna skickas som brev – ett förslag som LRF ifrågasätter – krävs betydligt fler **service-/inlämningsställen** så att inte minst prover kan lämnas in utan orimligt långa restider. Inlämningsställena behöver vidare ha generösa öppettider för att möta företagens behov. För tidiga tömningar av brevlådor är idag ett problem.

Tillgången till journalistik och nyheter är en fråga om demokratisk delaktighet och möjligheten att dagligen ta del av **dagstidningar** behöver säkerställas i hela landet.

Beakta vikten av sjukdomsövervakning och en låg antibiotikaanvändning

Bland inspelen till utredningen lyfte LRF fram de risker som en försämrad postservice skulle innebära för **djurhälsan** och **smittskyddet**. Det handlar inte minst om behovet av att kunna ställa diagnos på ett sjukt djur. Utredningen har inte beaktat inspelen i tillräcklig utsträckning.

Redan idag rapporterar producenter om att de i vissa fall avstår från att ta prover som vore önskvärda eftersom de sannolikt inte kommer att hinna komma fram till ett laboratorium innan de blir för gamla. Det handlar bland annat om undersökningar såsom maedi/visna hos får där prover som ligger för länge kan bli falskt positiva. Besättningen kommer vidare att behöva utredas, vilket leder till merarbete och ökade kostnader för djurägaren. Ett annat exempel är prover för odling av bakterier vid juverinflammationer där försenad postgång gör att djuret i fråga riskerar att få fel behandling. Det är mycket olyckligt för djurhälsan och riskerar att öka användningen av antibiotika.

Idag rapporterar äggproducenter om att en utdelning varannan dag innebär en risk för att de salmonellaprover som tas var 15:e vecka på fjäderfä inte ska hinna fram i tid. De träckprover som tas i den obligatoriska salmonellakontrollen för värphöns skickas till analys per post och med utdelning än mer sällan riskerar dessa prover att bli liggande för länge innan de når laboratoriet.

De lösningar som e-handelsföretag använder sig av för att skyndsamt skicka ut mindre varor är här inte ett alternativ – prover skickas *från* gården till ett laboratorium.

Beakta den begränsade uppkopplingen på landsbygden

Utredningen påtalar att effekterna av en försämrad postservice påverkas av hur digitala användarna är, och att incitamentet till digital kommunikation ökar om det tar längre tid för brev att komma fram. En sådan utveckling förutsätter emellertid tillgång till god internetuppkoppling och situationen för företag, och privatpersoner, på landsbygden är fortfarande utmanande. 2022 uppgav 60 % av lantbruksföretagen (undersökning från Landja) att de har tillgång till **fast bredband** (fiber) och 30 % uppgav att de har mobilt bredband. Det är vidare stor skillnad på att ha tillgång till fiber, och att ha *möjlighet* att koppla in det. Tekniskt kan det idag räcka med att kunna ansluta sig till en anslutningspunkt, men kostnaden för det kan uppgå till tiotusen- eller hundratusentals

kronor om fastigheten ligger långt från punkten. Det är angeläget att de som i praktiken inte har tillgång till fiber inte ingår i statistiken bland dem som idag har tillgång.

När det gäller **mobiltäckning** förekommer fortfarande stora brister i landet, särskilt där LRFs medlemmar bedriver sin verksamhet.

En stor andel av kritiska försändelser som är beroende av en snabb och förutsägbar postgång **kan heller inte distribueras elektroniskt**. Det handlar om veterinärmedicinska prover för att kunna ställa rätt diagnos och förhindra sjukdomsutbrott och om reservdelar till maskiner i skördetid så att dessa inte blir stillastående med produktionsbortfall som följd, bland annat. Den digitala utvecklingen är i sig bra, men som utredningen påpekar är det inte alla som kan, eller vill, kommunicera digitalt. Även konsekvenserna av en utbredd digitalisering bör således beskrivas ytterligare.

MED VÄNLIGA HÄLSNINGAR
Lantbrukarnas Riksförbund

Hilda Runsten
Enhetschef Näringspolitisk påverkan

Johanna Eén
Näringspolitisk rådgivare